

ISSN 2695-1584 (Print)
ISSN 2695-1592 (Online)
DOI:10.52058/2708-7530-2022-12(19)

VĚDA A PERSPEKTIVY

№ 12(19)
2022

ISSN 2695-1584 (Print)

ISSN 2695-1592 (Online)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-12\(19\)](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-12(19))

Věda a perspektivy № 12(19) 2022

Praha, České republika
2022

Multidisciplinární mezinárodní vědecký magazín "Věda a perspektivy" je registrován v České republice. Státní registrační číslo u Ministerstva kultury ČR: E 24142. № 12(19) 2022. str. 315

Zveřejněno rozhodnutím akademické rady Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (zápis č. 24/2022 ze dne 21. prosince 2022)

Vydavatel:

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., Česká republika
International Economic Institute s.r.o. Praha, Česká republika se sídlem V Lázních 688,
Jesenice 252 42
IČO 03562671 Praha, Česká republika
zastoupen Mgr. Markétou Pavlovou

Časopis vychází v rámci práce vydavatelské skupiny „Scientific Perspectives“ a s vědeckou podporou: veřejné organizace „Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration“, veřejné organizace „Association of Scientists of Ukraine“, Institut filozofie a sociologie Ázerbájdžánu Národní akademie věd (Baku, Ázerbájdžán)

Časopis je zařazen do mezinárodní vědeometrické databáze Index Copernicus (IC), mezinárodního vyhledávače Google Scholar a do mezinárodní vědeometrické databáze Research Bible

Šéfredaktor:

**Karel
Nedbálek -
doktor práv,
docent (Zlín,
Česká
republika)**

**Zástupce
šéfredaktora:
Markéta
Pavlova - ředitel, Mezinárodní
Ekonomický Institut (Praha,
Česká republika)**

**Dina Dashevskaya
- geolog,
geochemist
Praha, Česká
republika
(Jeruzalém, Izrael)**

Členové redakční rady:

Humeir Huseyn Achmedov - doktor pedagogických věd,
profesor (Baku, Ázerbájdžán)
Jurij Kijkov - doktor informatiky, dr.h.c. v oblasti rozvoje
vzdělávání (Teplíce, Česká republika)
Vladimír Bačičkin - docent ekonomie (Bratislava, Slovensko)
Peter Ošváth - docent práva (Bratislava, Slovensko)
Dina Dashevsky - geolog, geochemik Praha, Česká republika (Jerusalem, Israeli)
Yevhen Romanenko - doktor věd ve veřejné správě, profesor,
ctěný právník Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Iryna Zhukova - kandidátka na vědu ve veřejné správě,
docentka (Kyjev, Ukrajina)
Oleksandr Datsiy - doktor ekonomie, profesor, čestný
pracovník školství na Ukrajině (Kyjev, Ukrajina)
Badri Getchbaya - doktor ekonomie, profesor, docent na
Batumi State University. Shota Rustaveli (Gruzie)
Laila Achmetova - doktorka historických věd, profesorka
politologie, profesorka UNESCO, mezinárodní žurnalistiky a
médií na žurnalistické fakultě Kazašské národní univerzity
(KazNU). al-Farabi (Kazachstán)
Oleksandr Nepomnyashy - doktor věd ve veřejné správě,
kandidát ekonomických věd, profesor, řádný člen Vysoké
školy stavební Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Michał Tomasz - doktor věd, docent katedry geografie
regionálního rozvoje, University of Gdańsk (Polsko)
Vladislav Fedorenko - doktor práv, profesor, DrHb - doktor
habilitace práva (Polská akademie věd), čestný právník
Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)

Články jsou vyvěšeny v redakci autora. Za obsah a pravopis zaslaných materiálů odpovídají autoři

OBSAH

SÉRIE “Ekonomika”

Natalia Kornieva, Kyrylo Schutiak <i>SIMULATION OF ANTI-CRISES FINANCIAL STRATEGY ON ENTERPRISE</i>	10
Nataliia Nazukova <i>FUNDING VOCATIONAL EDUCATION AND TRAINING IN UKRAINE: WARTIME AND AFTER-THE-WAR PERSPECTIVES</i>	17
Karel Nedbálek <i>ECONOMIC STUDY OF THE ANNUAL RENT OF THE WATER COMPANY</i>	25
Дар'я Кравець <i>НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВИХ АКТИВІВ</i>	42
Ірина Петрова <i>РЕЖИМ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОДОЛАННЯ ДЕСТРУКТИВНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ В ПРОМИСЛОВOSTІ</i>	54
Ніна Ярова, Ольга Воркунова, Віра Баришнікова, Олександр Лотоцький <i>МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВ ПОРТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	67

SÉRIE “Veřejné správy”

Petro Dolliner <i>DIRECTIONS OF IMPROVING MECHANISMS OF STATE ADMINISTRATION BY THE PROSECUTION BODIES IN UKRAINE</i>	79
---	----

Лариса Довгань

87

*ПРОТИДІЯ ЗАХВОРЮВАННЮ НА ТУБЕРКУЛЬОЗ У СИСТЕМІ
ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО
ТА СУСПІЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я*

SÉRIE “Pedagogika”

Wu Yueyuan

98

*PSYCHOLOGICAL, PEDAGOGICAL AND METHODOLOGICAL
APPROACHES TO THE CONTENT CHARACTERISTICS OF THE
COMPONENTS OF THE PROFESSIONAL IMAGE OF FUTURE
JUNIOR BACHELORS OF JOURNALISM*

Євгенія Вишар

107

*СУЧАСНИЙ СТАН ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДО ЗАСТОСУВАННЯ
ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ*

Вадим Ребенок, Андрій Волощук

119

*РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У
ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН З
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ*

Артем Хохлов

131

*ІНТЕРІОРИЗАЦІЯ МИСТЕЦТВА В УЧНЯХ МОЛОДШОГО
ШКІЛЬНОГО ВІКУ*

Віра Шупер, Сергій Шупер

141

*ОЦІНКА СТАНУ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ
СТУДЕНТІВ СЕРЕДНІХ КУРСІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДІВ БУКОВИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ*

SÉRIE “Právní vědy”

Irina Varava, Liudmyla Shapenko

150

*LEGAL EDUCATION OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF
INTEGRATION INTO THE EUROPEAN EDUCATIONAL SPACE*

Орест Буди 159

*ОСОБЛИВОСТІ ПОРЯДКУ РОЗГЛЯДУ ЗВЕРНЕНЬ ГРОМАДЯН В
ОРГАНАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ:
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ*

Нікіта Зотов, Володимир Канцір 174

*АРХІТЕКТУРНО – ДЕФІНІЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ФЕНОМЕНУ
«НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА»/ КРИМІНОЛОГІЧНА
КОНЦЕПТУАЛЬНО-ПОНЯТІЙНА ТРАНСФОРМАЦІЯ/*

Тетяна Лелюк 187

*АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТЛУМАЧЕННЯ ЗМІСТУ
ПОНЯТТЯ «ОРГАНІЗАЦІЇ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ
ПРАВОПОРУШЕНЬ»*

Ярослав Лісойван 201

*АНАЛІЗ ПРОВІДНОГО ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ДІЯЛЬНОСТІ
СПЕЦІАЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛІВ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ,
ЩО ВЧИНЕНІ ДЕРЖАВНИМИ СЛУЖБОВЦЯМИ ВИСОКОГО
РАНГУ, ПРАЦІВНИКАМИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ І
СУДДЯМИ, ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ЗАПОЗИЧЕННЯ В УКРАЇНІ*

Рінат Мачарашвілі 211

*СПІВВІДНОШЕННЯ СУВЕРЕННИХ ПРАВ НАРОДУ ТА
СУВЕРЕННИХ ПРАВ ІНШИХ СОЦІАЛЬНИХ ТА ПОЛІТИЧНИХ
СПІЛЬНОТ*

SÉRIE “Filologické vědy”

Maryana Tomenchuk, Karina Bet 225

THE TRANSLATION OF ONOMATOPOEIA AND SLANG IN COMICS

Maryana Tomenchuk, Daryna Kotlyarova 237

WAYS OF VERBALIZING POSITIVE HUMAN EMOTIONS IN SPEECH

Марина Горобець, Світлана Баранова 244

*ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ МАНІПУЛЯТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В
МЕДІАТЕКСТАХ*

Юлія Кузьменко

254

*ІСТОРИЧНА ТА ХУДОЖНЯ ЦІННІСТЬ ЛІТЕРАТУРИ АТОМНОЇ
БОМБИ*

SÉRIE “Umění”

Петро Волошин

264

*АКТУАЛІЗАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ ВОКАЛЬНОЇ
ПІДГОТОВКИ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ*

Анастасія Волошина

276

*ОСОБЛИВОСТІ ВОКАЛЬНОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ В СУЧАСНИХ
ВОКАЛЬНИХ ТВОРАХ*

SÉRIE “Informace a telekomunikace technologií ”

**Ганна Заволодько, Яна Колеснікова, Єлизавета Королех,
Контянтин Фокша, Андрій Скиба**
ОГЛЯД СУЧАСНИХ ВЕБ-КАУЛЕРІВ

286

SÉRIE “Zeměpis”

**Валентина Стельмах, Зоя Карпюк, Лариса Чижевська,
Роман Качаровський, Ірина Нетробчук, Олег Мельник,
Сергій Полянський**

300

*ЗАБОЛОТТІВСЬКА ТГ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ: СУЧАСНИЙ
ПРИРОДНИЙ РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТА ШЛЯХИ ЙОГО
ЗБЕРЕЖЕННЯ*

[https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-12\(19\)-42-53](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-12(19)-42-53)

Дар'я Кравець

*аспірантка кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту,
Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-3508-7746>*

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВИХ АКТИВІВ

Анотація. Управління активами, у тому числі й фінансовими, є найважливішим моментом ефективного розвитку підприємства. Це пов'язане з тим, що загальний термін «фінансовий актив» включає в себе головні елементи, вивчення та раціональне використання яких допомагає зрозуміти, на якому етапі розвитку знаходиться підприємство, на скільки воно рентабельне, ліквідне, автономне та привабливе для інвесторів.

Питання визначення категорії «фінансовий актив», його оцінення та нормативно-правове регулювання є однією з найбільш актуальних проблем в умовах сьогодення, що пояснюється як відмінністю в підходах, що пропонуються вченими у цій сфері, так і появою нових видів фінансових активів, стосовно використання яких у господарській діяльності відсутній необхідний досвід та ще не сформовані підходи, що забезпечують їх адекватне вимірювання.

Роль фінансових активів у створенні фундаментальної вартості істотна, фінансові активи дозволяють збільшувати доходи, диверсифікувати джерела їх отримання; забезпечують ліквідність, так як включають високоліквідні активи; підвищують кредитоспроможність, так як можуть бути використані як застава; страхують підприємство від ризиків, так як включають похідні інструменти; забезпечують можливість управління продажами, тому що включають дебіторську заборгованість.

Тому дана тема є актуальною для кожного власника підприємства, незалежно від форм власності та галузевої приналежності.

Ключові слова: фінансовий актив, ліквідність, рентабельність, грошові кошти, дебіторська заборгованість, фінансові інвестиції, криптовалюта.

Daria Kravets

*Postgraduate student of the Department of Accounting, Analysis and Auditing
of the Odessa National University of Economics, Odessa, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-3508-7746>*

NORMATIVE AND LEGAL REGULATION OF FINANCIAL ASSETS

Abstract. Asset management, including financial assets, is the most important aspect of the effective development of an enterprise. This is due to the fact that the general term "financial asset" includes the main elements, the study and rational use of which helps to understand at what stage of development the enterprise is, how profitable, liquid, autonomous and attractive it is to investors.

The issue of defining the category "financial asset", its evaluation and legal regulation is one of the most urgent problems in today's conditions, which is explained both by the difference in the approaches proposed by scientists in this field, and by the emergence of new types of financial assets in relation to the use whose economic activity lacks the necessary experience and not yet formed approaches that ensure their adequate measurement.

The role of financial assets in the creation of fundamental value is significant, financial assets allow to increase incomes and diversify sources of their receipt; provide liquidity, as they include highly liquid assets; increase creditworthiness, as they can be used as collateral; insure the enterprise against risks, as they include derivative instruments; provide the ability to manage sales because they include accounts receivable.

Therefore, this topic is relevant for every business owner, regardless of the form of ownership and industry affiliation.

Keywords: financial asset, liquidity, profitability, cash, receivables, financial investments, cryptocurrency.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку економіки механізм функціонування підприємств України постійно змінюється. Для здійснення господарської діяльності кожне підприємство повинне мати у своєму розпорядженні визначене майно, що належить йому на правах власності або володіння, тобто активи, які є економічними ресурсами у формі сукупних майнових цінностей, що використовуються в господарській діяльності з метою одержання позитивного фінансового результату. Управління активами підприємства становить найбільшу частину операцій фінансового менеджменту. Це пов'язане з великою кількістю елементів його внутрішнього матеріально-речового та фінансового складу, що вимагає індивідуалізації управління; високої динаміки трансформації його видів; пріоритетністю ролі у забезпеченні платоспроможності, рентабельності та інших цільових результатів операційної діяльності підприємства.

Головною метою діяльності кожного підприємства є отримання прибутку. Але досягти даної мети досить важко без правильного, раціонального та ефективного управління всіма наявними ресурсами та активами. Активи

можуть бути представлені у вигляді різних майнових цінностей, які формуються залежно від місії та стратегії підприємства, і є частиною виробничого потенціалу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемами визнання фінансових активів займалися багато українських та зарубіжних авторів, зокрема І. А. Бланк, Н. В. Петруня, А. П. Данькевич, К. Дж. Ван Хорн та Дж. Вахович. Разом із цим, інформація про склад та структуру фінансових активів відображена у міжнародних стандартах фінансової звітності, нормативних документах і актах, енциклопедіях та словниках.

Мета статті: розкриття сутності категорії фінансових активів та аналіз документів їх нормативно-правового регулювання.

Виклад основного матеріалу. Фінансовий ринок України та операції з фінансовими активами є одним із найперспективніших секторів економіки. Використання фінансових активів дає змогу мобілізувати кошти, що, в свою чергу, впливає на фінансування різноманітних проектів, впливає на розширення виробництва та надає можливість розпоряджатися всіма фінансовими ресурсами, які підвладні підприємству відповідно до потреб господарства.

Фінансові активи – це частина фінансового інструмента, який складається з найбільш ліквідних засобів і відіграє важливу роль у платоспроможності, рентабельності, автономності підприємства та є важелем для залучення інвесторів.

Аналіз праць сучасних вчених-економістів показав, що існує досить мало робіт та різних досліджень, які б характеризували термін «фінансові активи». Це поняття є в цілому не вивченим, також автори достатньо мало розкривають зміст фінансових активів взагалі. У більшості випадків даний термін наводиться фахівцями банківської сфери. Така тенденція мала місце через відсутність більш широкого розвитку практики використання фінансових активів у діяльності українських підприємств. Фінансисти вважають, що наведений вище вид активу є предметом угоди, який торгується на фінансових ринках. Деякі спеціалісти бухгалтерського обліку під фінансовими активами розуміють облікове поняття, яке обмежене чітко визначеними видами об'єктів, що входять до її складу. Інші – розглядають їх у більш широкому сенсі, з економічного боку. Ми вважаємо, що це відбувається через відсутність загальноприйнятого визначення фінансових активів у різній літературі та його недостатнього поширення.

У Законі України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» визначено, що «фінансові активи – це кошти, цінні папери, боргові зобов'язання та право вимоги боргу, що не віднесені до цінних паперів [1].

Поняття «фінансовий актив» різними зарубіжними вченими прирівнюється з дефініціями «фінансовий інструмент» та «фінансовий продукт». Відомий американський вчений-економіст та підприємець Френк Фабоцці під фінансовими активами розуміє фінансові інструменти, або цінні папери, які є частиною нематеріальних активів. Можна сказати, що це чинне право на отримання певного доходу у майбутньому. Тобто, автор підкреслює, що вартість таких активів не залежить від форми, в якій ці права зафіксовані [2, с. 461- 462].

Однак таке визначення є дискусійним, оскільки фінансові активи вказують на джерело формування фінансового капіталу, тоді як фінансові інструменти окреслюють сферу його використання на фінансовому ринку.

Американські вчені-економісти Е. Шейнг та Ю. Джонсон під фінансовими активами розуміють фінансові продукти, які є поєднанням матеріальних і нематеріальних вигод. Вони забезпечують задоволення побажань та потреб кінцевого споживача. Під матеріальними вигодами розуміються товари, тому що вони належать певному власнику і можлива їх передача, переміщення та заміна. Послуги – це продукти нематеріального характеру. Вони виникають лише при здійсненні поставок. Разом з тим, деякі з них супроводжуються використанням товарів матеріального характеру (проведення банківських переказів через банкомати, розподіл активів тощо) [3, с. 568-570].

Американський нобелівський лауреат У. Шарп співвідносить категорію «фінансовий актив» і «цінний папір». Він вважає, що вони є офіційним підтвердженням права на отримання майбутніх прибутків при дотриманні домовленостей. К. Дж. Ван Хорн і Дж. Вахович вважають, що фінансовий актив виникає лише тоді, коли вільні кошти вкладаються інвестором в акції, або надаються в кредит [4, с. 741-742].

Як зазначав К. Маркс, для характеристики фінансових активів використовується поняття «фіктивний капітал», що значить капітал, який втілений у цінних паперах. Але через відмову від марксистської концепції дане тлумачення не набуло повселюдного визнання.

Проаналізувавши марксистську теорію, можна сказати, що створювання доданої вартості відбувається під час процесу інвестицій грошей у реальні активи, такі як, споруди, обладнання, машини, сировину, які поєднуються у процесі виробництва із працею. А ось фінансові активи нової вартості не створюють, бо у процесі фінансової операції лише змінюють власника [5, с. 764-770].

У наукових джерелах сформувався базовий підхід, згідно якого виділяються наступні підходи до визначення фінансових активів (табл. 1).

Таблиця 1

Підходи до визначення фінансових активів

Автор	Визначення терміну
1	2
І. А. Бланк	Активи фінансові – група активів підприємства, яка знаходиться у формі готівкових грошових коштів і різних фінансових інструментів, що належать підприємству [6, с. 279].
Н. В. Петруня	Фінансові активи – група господарських засобів (активів) у формі грошових коштів та інших фінансових інструментів, які належать підприємству. До цієї групи належать грошові кошти в національній і іноземній валютах, довгострокові та поточні фінансові інвестиції підприємства, дебіторська заборгованість [7, с. 235]
І. В. Коваленко	Фінансові активи – це специфічні неречові активи, які є законними вимогами власника цих активів на утримання певного, як правило, грошового доходу в майбутньому [8, с. 157].
А. П. Данькевич	Фінансові активи – фінансові інструменти, до яких входять грошові кошти, не обмежені для використання, та їх еквіваленти; дебіторська заборгованість не призначена для перепродажу; фінансові інвестиції, що утримуються до погашення, інші фінансові активи [9, с. 64].
В. М. Шелудько	Фінансові активи є специфічними не речовими активами, які являють собою законні вимоги власників цих активів на отримання певного, як правило грошового доходу в майбутньому [10, с. 347].
В. В. Корнеєв	У цілому, термін «актив» можна використовувати для визначення предмета угоди, дво- чи багатосторонньої, коли його конкретний різновид не має виокремленого суттєвого значення. Ціна на будь-який актив відображає збалансування пропозиції і попиту на нього залежно від ринкової кон'юнктури» [11, с. 132].
В. П. Унінець-Ходаківська	Фінансові активи – кошти, дорогоцінні метали і каміння, цінні папери, боргові зобов'язання та інші законодавчо визначені фінансові активи юридичних і фізичних осіб [12, с. 124].

Джерело: розробка автора за даними [6-12].

Аналіз наведених вище трактувань «фінансовий актив» дав нам змогу прослідкувати деякі тенденції. Так, І. В. Коваленко характеризує фінансові

активи тільки з боку фінансових інвестицій. Тобто, під даним терміном він розуміє цінні папери та інші документи, в які вкладається власник для отримання прибутку в майбутньому. В. В. Корнєєв взагалі не виокремлює елементи фінансових активів, і вважає їх лише елементом угоди.

Ми частково згодні з даними твердженнями, оскільки, на наш погляд, вони не повні, і розкривають поняття фінансових активів лише з однієї сторони.

З іншого боку, деякі автори не розділяють це поняття. Так, А. П. Данькевич ототожнює поняття «фінансовий актив» та «фінансові інструменти». Хоча, як можна побачити з аналізу визначення можна сказати, що ці дві категорії є лише частиною одна одної.

Порівняння різних робіт зарубіжних учених з українськими дало нам змогу сказати, що вітчизняні вчені під терміном фінансові активи розуміють більший спектр елементів, це визначення більш об'ємне. Зарубіжні автори характеризують їх лише з боку фінансових інвестицій, а це, на наш погляд, не зовсім розкриває сутність фінансових активів.

Фінансові активи – це ліквідні активи, що дають змогу підприємству кожної галузі ефективно вести свою діяльність, бути незалежним та автономним від різних кредиторів та їх раціональне використання може вплинути на рентабельність, ліквідність, платоспроможність та ін. До їх складу відносять грошові кошти та їх еквіваленти, дебіторську заборгованість, фінансові інвестиції. Ми вважаємо, що ефективне управління наявними ресурсами, у тому числі найбільш мобільними та ліквідними, до яких відносяться фінансові активи, дасть змогу власнику будь-якого підприємства розширяти, нарощувати потужності, швидко реорганізовувати, бути більш привабливими для сторонніх інвесторів та інших зацікавлених осіб.

Отже, можна узагальнити, що фінансові активи – це специфічна форма власності, що має можливість у майбутньому допомогти підприємству в одержанні доходу. За допомогою фінансових активів здійснюється перелив фінансових ресурсів у суспільстві (від тих, хто має їх надлишок, до тих, хто має потребу в них). Ціна на фінансовий актив встановлюється на рівні співвідношення попиту і пропозиції на ринку.

Так як категорія фінансових активів досить мало розглядається в науковій літературі, тому у різних авторів відображаються різні його складові та елементи.

В Економічній енциклопедії за редакцією С. Мочерного надається трактування дефініції «фінансовий актив» разом із його елементами. Її автори говорять, що під цим поняттям розуміють грошові кошти та їх еквіваленти (грошові кошти, чеки, гроші на рахунках в банку, розрахункові документи, гроші у дорозі) та фінансові вклади в інші підприємства [13].

Згідно трактувань Національного банку України, основними складовими фінансового активу (financial asset) є [14]:

- 1) грошові кошти та їх еквіваленти;
- 2) контракт, що надає право отримати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого підприємства;
- 3) контракт, що надає право обмінятися фінансовими інструментами з іншим підприємством на потенційно вигідних умовах;
- 4) інструмент власного капіталу іншого підприємства.

До фінансових активів належать:

- грошові кошти, не обмежені для використання, та їх еквіваленти;
- дебіторська заборгованість, не призначена для перепродажу;
- фінансові інвестиції, що утримуються до погашення;
- фінансові активи, призначені для перепродажу;
- інші фінансові активи [15].

За МСФЗ 7 та МСФЗ 9 фінансовими активами можуть бути цінні папери, процентні ставки, фондові індекси, товарні ресурси, дорогоцінні метали, іноземна валюта та інші. Дані складові наведені на рис. 1.

Рис. 1. Відображення складових фінансових активів згідно МСФЗ 7 та МСФЗ 9
Джерело: складено автором за даними [16, 17].

Розглянемо більш детально складові фінансових активів, які були відображені на рис. 1.

Перша група – фінансові активи або фінансові зобов'язання, що обліковуються за справедливою вартістю через рахунок прибутків і збитків (раніше за IAS 39 ця група називалася «призначені для торгівлі») – включає фінансові активи та фінансові зобов'язання, які:

1) призначені для торгівлі: активи придбані або зобов'язання прийняті, в основному, з метою продажу або зворотного викупу в найближчому майбутньому; є частиною портфеля фінансових інструментів, які спільно

управляються і використовуються для отримання короткострокового прибутку; є похідним фінансовим інструментом (крім ефективних інструментів хеджування);

2) інструмент, на момент первісного визнання оцінюваний у подальшому за справедливою вартістю з віднесенням його змін на прибуток або збиток.

Будь-який фінансовий інструмент, який потрапляє під дію IAS 39, при первісному визнанні може бути віднесений в дану групу. Виняток становлять інструменти, що не мають котирування на активному ринку і справедлива вартість не може бути надійно оцінена (наприклад, інвестиції в пайові інструменти; вони повинні враховуватися за вартістю понесених витрат на їх придбання за вирахуванням збитків від знецінення). Власні акції організації не потрапляють до цієї категорії і, відповідно, не можуть оцінюватися за справедливою вартістю, оскільки вони не потрапляють під дію IAS 39.

Фінансовий актив, щодо якого було прийнято рішення про облік його за справедливою вартістю з віднесенням його змін на прибуток або збиток, повинен залишатися в цій групі аж до моменту припинення визнання.

Друга група фінансових активів – це інвестиції, утримувані до погашення. До них відносяться непохідні фінансові активи з фіксованими або обумовленими платежами та з фіксованим терміном погашення, які організація здатна і має намір утримувати в портфелі до настання терміну їх погашення. До цієї групи не можуть відноситися фінансові активи, що не мають фіксованого терміну погашення (акції третіх осіб).

Фінансові активи цієї групи в подальшому обліковуються за амортизованою вартістю із застосуванням ефективної ставки. Якщо фінансовий актив, віднесений до цієї групи активів, був проданий (задовго до терміну його погашення) протягом фінансового року або двох попередніх фінансових років, то організація не має права формувати групу активів «інвестиції, утримувані до погашення» і повинна всі такі активи класифікувати до групи «активи, наявні для продажу».

Третя група активів – позики та дебіторська заборгованість. Ця група активів включає непохідні фінансові активи з фіксованими або обумовленими платежами, що не мають ринкової котирування на активному ринку. Виняток становлять активи, які: організація має намір продати негайно або найближчим часом і які слід класифікувати як «призначені для торгівлі»; активи, які були при первісному визнанні класифіковані як «оцінюються за справедливою вартістю через рахунок прибутків і збитків».

Подальша оцінка цих фінансових активів здійснюється за амортизованою вартістю із застосуванням ефективної ставки.

Четверта група фінансових активів – це активи, наявні для продажу. Сюди включаються непохідні фінансові активи, що не потрапили в три попередні групи активів або спочатку класифіковані в цю групу. Подальша

оцінка активів цієї групи здійснюється за справедливою вартістю, за винятком пайових цінних паперів (акцій) третіх осіб, які не мають ринкової котирування на активному ринку, які, як вже говорилося вище, враховуються тільки за фактичними витратами (собівартістю).

Проаналізувавши перелік складових, які були відображені в національних стандартах і положеннях, міжнародних стандартах та надані різними вченими-економістами, і узагальнивши наведену вище інформацію, ми навели власні складові, які б, на наш погляд, повною мірою змогли б відобразити всі елементи фінансових активів різних галузей економіки України для подальшого їх аналізу з метою активізації власних ресурсів підприємств та покращення їх ефективності роботи. Ми пропонуємо такий склад фінансових активів (рис. 2).

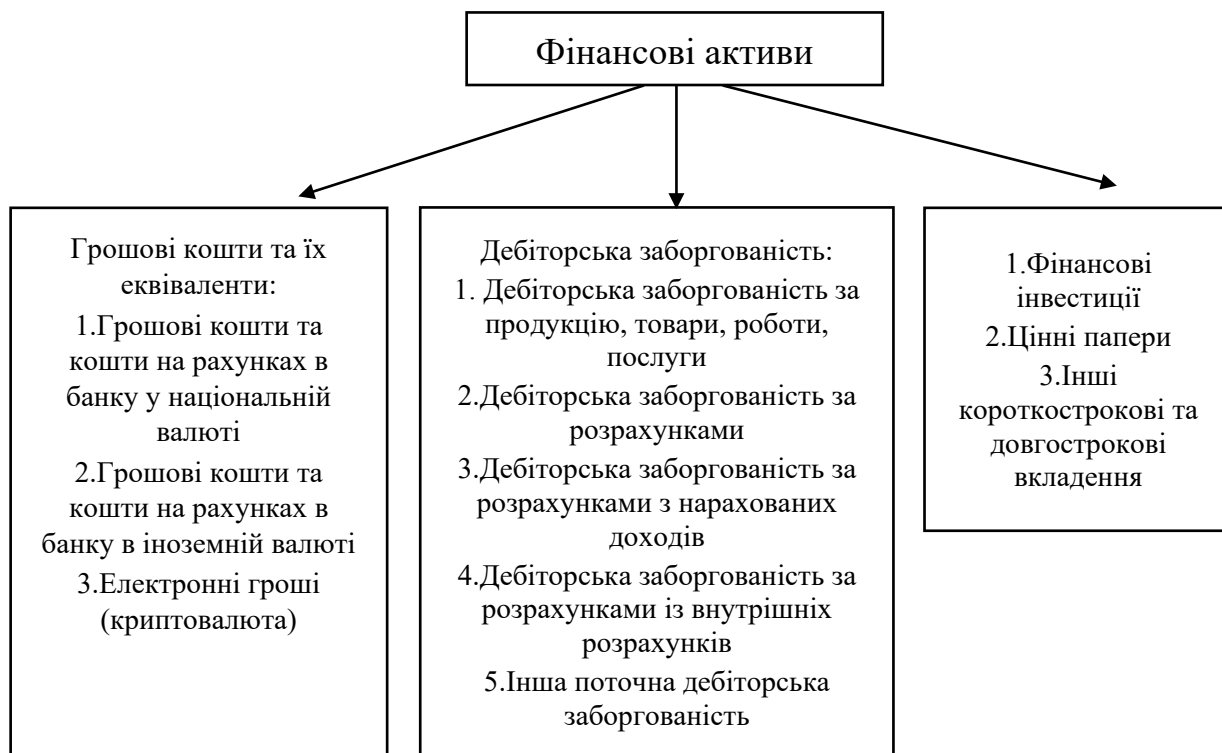

Рис. 2. Складові елементи фінансових активів
Джерело: власна розробка автора

Проаналізувавши наведені вище нормативні документи та акти, ми зробили висновок, що до категорії фінансові активи відносяться такі елементи як: грошові кошти та їх еквіваленти, дебіторська заборгованість та фінансові інвестиції. Але найбільшу увагу ми б хотіли звернути на таку категорію грошових коштів як криптовалюта.

Термін «криптовалюта» уперше почали використовувати при появі платіжної системи «Bitcoin», розробленої японцем Сатосі Накамото, і розуміють як різновид цифрових грошей, в основі якої лежить технологія

криптографії, тобто шифрування даних. Вона не має фізичної форми, а існує тільки в електронному форматі. Через те, що дане поняття є відносно новим у науковій літературі, на сьогодні не існує єдиного прийнятого підходу до його визначення. Також не існує виразних критеріїв віднесення цих новітніх платіжних продуктів до грошей. У міжнародній практиці використовують доволі різноманітні визначення криптовалюти, зокрема її розглядають як приватні гроші, грошовий сурогат, електронну послугу, віртуальний товар, електронну інформацію, нематеріальну цінність, віртуальну валюту тощо [18, с. 71].

Розглядаючи питання криптовалютних відносин, слід зазначити, що станом на початок 2020 року існує 941 вид криптовалюти. Найбільш поширеними серед них є Bitcoin, Ethereum, OKB, Bitcoin Cash, Bitcoin SV, Litecoin, EOS, XRP, Ethereum Classic, Binance Coin – їм належить 80% сумарної капіталізації [19; 20].

Висновки. У статті розглянуто дефеніції фінансових активів, які надають вітчизняні і зарубіжні вчені, енциклопедії та словники, а, також, проаналізовано визначення, що наведені у міжнародних стандартах, національних стандартах і нормативних документах. Виділивши певні позитивні та негативні риси, визначено такий окремих елемент фінансових активів як криптовалюта, яка є частиною грошових коштів, а саме найліквідніших активів. Після аналізу різних тверджень зарубіжних та вітчизняних вчених-економістів ми дослідили питання відображення категорії фінансових активів у нормативно-правових джерелах. Проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що інформація, яка наведена у розглянутих джерелах, є досить схожою, в цих документах і актах відображається приблизно однаковий перелік елементів фінансових активів, однак, всі ці документи характеризують фінансові активи тільки з одного боку, не враховуючи нові тенденції, які спостерігаються на економічному просторі. Тому, було доповнено дану категорію таким елементом як криптовалюта, що є частиною грошових коштів, як найбільш ліквідний актив.

Література:

1. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 № 2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>
2. Financial instruments. Investment management. Frank J. Fabozzi. 932 с.
3. Financial Engineering. A complete guide to financial innovation. John F. Marshall, Vipul K. Bansal. New York Institute of Finance, 1998. 784 с.
4. Fundamentals of Financial Management (13th Edition). J. Van Horne, John M Wachowicz. 1232 с.
5. Карл Маркс. Капітал. Том III. Частина перша і друга. Книга III. Процес капіталістичного виробництва, взятий в цілому. Пер. І. Степанова-Скворцова, перевірений і виправлений. Київ: Політвидав, 1954. 926 с.
6. Бланк И. А. Управление финансовыми рисками. К: Ника-центр, 2005. 600 с.
7. Петруня Н. В. Класифікація активів підприємства з урахуванням міжнародних стандартів фінансової звітності. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*, 2010, №1. С. 235-242.

8. Коваленко І. В. Концептуальні підходи до наукового пізнання сутності фінансових активів та їх вартісної оцінки у сучасній системі бухгалтерського обліку. Вісник Одеського національного економічного університету ім. Мечникова, 2013, Т 18. Вип. 1/1, С. 157-161.
9. Данькевич А. П. Фінансові інструменти: Особливості визнання, класифікації та обігу. Наукові праці НДФІ. Фінансова політика та економічне регулювання, 2009, №1 (46). С. 64-74.
10. Шелудько В. М. Фінансовий ринок. Київ. Знання. 2008, 535 с.
11. Корнєєв В. В. Кредитні та інвестиційні потоки капіталу на фінансових ринках. Монографія. К: НДФІ, 2003. 376 с.
12. Унінець-Ходаківська В.П. Ринок фінансових послуг: теорія і практика: [навч. посіб.] / В.П. Унінець-Ходаківська, О.І. Костюкевич, О.А. Лятимбор. К.: ЦНЛ, 2009. 392 с.
13. Економічна енциклопедія: у 3-х т. під ред. С. Мочерного та ін. К: Академія, 2000. Т-1., 952 с.
14. Глосарій Національного банку України. Банківська термінологія. URL: https://old.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=124734
15. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти»: Наказ від 30.11.2001 р. № 559 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text>
16. Міжнародний стандарт фінансової звітності 7 (МСФЗ 7). Фінансові інструменти: розкриття інформації, від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_007#Text
17. Міжнародний стандарт фінансової звітності 9 (МСФЗ 9). Фінансові інструменти, від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_016#Text
18. Макурін А.А. Теоретичні передумови виникнення крипто валюти. Економічний простір. 2019. № 146. С. 71-81.
19. Qassim A. Cryptocurrency: Global Accounting Leaders Seek Guidance. Bloomberg BNA. 2020. URL: <https://www.bna.com/cryptocurrency-global-accounting/n57982091448>
20. Василенко М. Д. Соціальна інженерія як зброя хакінгу з підвищеним ризиком / М. Д. Василенко, В. М. Слатвінська // Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів ХХІ століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права) : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – Т. 1. – С. 729-731. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/19773>

References:

1. Закон України “Pro finansovi poslugi ta derzhavne reguljuvannja rinkiv finansovih poslug [The Law of Ukraine “On financial services and state regulation of financial services markets”]. (n.d). zakon.rada.gov.ua Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text> [in Ukrainian].
2. Frank, J. *Fabozzi Financial instruments. Investment management* [in English].
3. John, F. Marshall, Vipul, K. (1998). *Bansal Financial Engineering. A complete guide to financial innovation*. New York Institute of Finance [in English].
4. Horne, John M Wachowicz. *Fundamentals of Financial Management* (13th Edition) [in English].
5. Karl, Marks (1954). *Kapital. Proces kapitalistichnogo virobnictva, vzjatij v cilomu [Capital. process of capitalist production, taken as a whole]*. (vol. 1-3). Kiiv: Politvidav [in Ukrainian].
6. Blank, I. A. (2005). *Upravlennie finansovymi riskami [Management of financial risks]*. K: Nika-centr [in Ukrainian].
7. Petrunja, N. V. (2010). Klasifikacija aktiviv pidpriemstva z urahuvannjam mizhnarodnih standartiv finansovoї zvitnosti [Classification of enterprise assets taking into account international financial reporting standards]. *Zbirnik naukovih prac' Nacional'nogo universitetu derzhavnoї podatkovoi sluzhbi Ukraini - Collection of scientific works of the National University of the State Tax Service of Ukraine*, 1, 235-242 [in Ukrainian].

8. Kovalenko, I. V. (2013). Konceptual'ni pidhodi do naukovogo piznannja sutnosti finansovih aktiviv ta ih vartisnoi ocinki u suchasnij sistemi buhgalters'kogo obliku [conceptual approaches to the scientific knowledge of the essence of financial assets and their valuation in the modern accounting system]. *Visnik Odes'kogo nacional'nogo ekonomichnogo universitetu im. Mechnikova - Bulletin of the Odesa National Economic University named after Mechnikova*, 18, 1/1, 157-161 [in Ukrainian].
9. Dan'kevich, A. P. (2009). Finansovi instrumenti: Osoblivosti viznannja, klasifikacii ta obigu [Financial instruments: Peculiarities of recognition, classification and circulation]. *Naukovi praci NDFI. Finansova politika ta ekonomichne reguljuvannja - Scientific works of NDFI. Financial policy and economic regulation*, 1 (46), 64-74 [in Ukrainian].
10. Shelud'ko, V. M. (2008). *Finansovij rinhok [Financial market]*. Kii'v. Znannja [in Ukrainian].
11. Korneev, V. V. (2003). *Kreditni ta investicijni potoki kapitalu na finansovih rinkah [Credit and investment flows of capital on financial markets]*. K.: NDFI [in Ukrainian].
12. Uninec'-Hodakivs'ka, V.P. , Kostjukevich, O.I. , Ljatambor, O.A. (2009). *Rinhok finansovih poslug: teorija i praktika [Market of financial services: theory and practice]*. K.: CNL [in Ukrainian].
13. Mocherniy, S. (2000). *Ekonomichna enciklopedija [Economic encyclopedia]*. (vol. 1-3). K: Akademiya [in Ukrainian].
14. Glosarij Nacional'nogo banku Ukraïni. Bankivs'ka terminologija [Glossary of the National Bank of Ukraine. Banking terminology]. *old.bank.gov.ua* Retrieved from https://old.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=124734 [in Ukrainian].
15. Nakaz "Nacional'ne Polozhennja (standart) buhgalters'kogo obliku 13 «Finansovi instrumenti» [The Order "National Regulation (standard) of accounting 13 "Financial instruments"]. (n.d). *zakon.rada.gov.ua* Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text> [in Ukrainian].
16. Mizhnarodnij standart finansovoï zvitnosti 7 (MSFZ 7). Finansovi instrumenti: rozkrittja informacii [International Financial Reporting Standard 7 (IFRS 7). Financial instruments: disclosure of information]. (n.d). *zakon.rada.gov.ua* Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_007#Text [in Ukrainian].
17. Mizhnarodnij standart finansovoï zvitnosti 9 (MSFZ 9). Finansovi instrumenti [The international Financial Reporting Standard 9 (IFRS 9). Financial instruments]. (n.d). *zakon.rada.gov.ua* Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_016#Text [in Ukrainian].
18. Makurin, A.A. (2019). Teoretichni peredumovi viniknennja kripto valjuti [Theoretical prerequisites for the emergence of crypto currency]. *Ekonomichnij prostir- Economic space*, 146, 71-81 [in Ukrainian].
19. Qassim, A. (2020). *Cryptocurrency: Global Accounting Leaders Seek Guidance*. Bloomberg BNA. Retrieved from <https://www.bna.com/cryptocurrency-global-accounting/n57982091448> [in English].
20. Vasilenko M. D. Social'na inzhenerija jak zbroja hakingu z pidvishhenim rizikom / M. D. Vasilenko, V. M. Slatvins'ka // *Evropejs'kij vibir Ukraïni, rozvitok nauki ta nacional'na bezpeka v realijah masshtabnoi vijs'kovoï agresii ta global'nih viklikiv HHI stolittja*» (do 25-richchja Nacional'nogo universitetu «Odes'ka juridichna akademija» ta 175-richchja Odes'koï shkoli prava) : u 2 t. : materialy Mizhnar.nauk.-prakt. konf. (m. Odesa, 17 chervnja 2022 r.) / za zagal'noju redakcieju S. V. Kivalova. – Odesa : Vidavnychij dim «Gel'vetika», 2022. – T. 1. – S. 729-731. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/19773> [in Ukrainian].